

בס"ד. ש"פ תצוה, פרשת זכור, י"ג אדר, ה'תשכ"ו

(הנחה בלתי מוגה)

להבין ענין חושן ואפוד, שגבי האפוד כתיב¹ ונשא אהרן את שמותם לפני ה' על שתי כתפיו לזכרון, וכן גבי החושן כתיב² ונשא אהרן את שמות בני ישראל גו' על לבו גו' לזכרון לפני ה'. וכפי שמדייק כ"ק אדמו"ר הצמח צדק³ (שהשנה היא שנת המאה להסתלקות-הילולא שלו), שצריך להבין טעם החילוק בין האפוד לחושן, שבאפוד היו שמות י"ב השבטים רק על שתי אבנים, כמ"ש⁴ ששה משמותם על האבן האחת ואת שמות הששה הנותרים על האבן השנית, ובחושן היו שמות י"ב השבטים על י"ב אבנים⁵. וגם, בחושן הי' לכל שבט מין אבן אחר, לראובן אודם וכו', ליוסף שוהם ולבנימין ישפה⁶, ובאפוד היו שתי האבנים ממין אחד, שתי אבני שוהם⁷. וגם צריך להבין מהו כפל הענין דנשיאת שמות בני ע"י אהרן לזכרון הן על כתפו, באפוד, והן על לבו, בחושן.

(ב) ונקודת הענין בזה⁸, דהנה, כללות החילוק בין האפוד לחושן הוא, שהאפוד (שהי' אהרן חוגר מאחוריו) הוא בחי' אחוריים, והחושן (שהי' על לבו) הוא בחי' פנים⁹. וענינו בעבודה, שאפוד¹⁰ מורה על העבודה שהיא בבחי' אחור, כמ"ש¹¹ אחרי הוי' אלתיכם תלכו, שהיא העבודה בבחי' אתכפיא בלבד, היינו, שלא נהפך לבו מתאוות עוה"ז כו', ועדיין אין לו חפץ ותשוקה לאלקות, ורק כופה ומכריח את עצמו כו', וחושן¹⁰ מורה על העבודה שבבחי' אתהפכא, שנתהפכו המדות דנה"ב להיות כפי מהות מדריגת נה"א, שעבודה זו היא בחי' פנים. וענין נשיאת אהרן את שמות בני ע"י האפוד והחושן הוא הנתינת כח לבני ע"י ב'

1) פרשתנו כח, יב.	7) שם, ט.
2) שם, כט.	8) בהבא לקמן — ראה אוה"ת שם ע'
3) ד"ה זה באוה"ת פרשתנו ע' א'תרנו ואילך.	9) ראה זח"ב רלא, ב — הובא ונתבאר באוה"ת שם ע' א'תרסו ואילך. וראה פנים יפות פרשתנו כח, ו. — הובא ונתבאר באוה"ת שם ס"ע א'תרמב ואילך.
4) שם, יו"ד.	10) ראה גם סה"מ תרל"ג ע' קסו בשוה"ג — מגוכי"ק.
5) שם, כא.	11) פ' ראה יג, ה.
6) כמ"ש הרמב"ם פ"ט מהל' כלי המקדש וברכות ס"פ תצוה ופ' במדבר פ"ב (לקו"ת	
פ' ראה כה, ד).	

אופני העבודה דאתכפיא ואתהפכא (וע"ד ענין העלאת הנרות שע"י אהרן, אלא שפעולת העלאת הנרות היא בנוגע לנפש האלקית, ופעולת נשיאת האפוד והחושן היא בנוגע לבירור נפש הבהמית¹²). והיינו, שלא מבעי שכאשר נמצאים בעבודה שבבחי' אחוריים, בחי' אתכפיא, יש צורך בפעולת אהרן כו', כמ"ש ונשא אהרן את שמותם לפני ה' על שתי כתפיו לזכרון, אלא גם כאשר נמצאים בעבודה שבבחי' פנים, בחי' אתהפכא, כתיב ונשא אהרן את שמות בני ישראל גו' על לבו גו' לזכרון לפני ה', להעלותם לפני הוי', למעלה¹³ מעלה מבחי' שם הוי"¹⁴.

ג) ועפ"ז יובן הטעם שבחושן היתה לכל שבט אבן מיוחד בפ"ע, והיו חלוקים זמ"ז במינם ובגוונם (לפי גוון הדגלים¹⁵), דכיון שענין החושן מורה על העבודה דאתהפכא, שהו"ע בירור כל פרטי כחות נה"ב שנהפכים לאור, לכן כאו"א חלוק בגונו ותוארו, היינו לפי אופן מהותו ומדריגתו, שבאופן כזה הרי הוא מתהפך לאור וטוב כו"¹⁶, והיינו, שעבודה זו היא באופן שכל שבט ושבט במסילתו יעלה¹⁷, ולכן היו י"ב אבנים כנגד י"ב השבטים, שהם י"ב גבולי אלכסון¹⁸, וכמו שגם עכשיו יש י"ב שערים לעליית תפלת כל שבט בשער המיוחד אליו כו"¹⁹ [ובפרטיות יותר, הנה כשם ש"ב השבטים נחלקו לד' מחנות ובכל מחנה ג' שבטים, כך גם אבני החושן נחלקו לד' טורים, ובכל טור ג' אבנים]. משא"כ באפוד, בחי' אחור, שמורה על העבודה דאתכפיא בלבד, לא שייך שיהי' לכל שבט אבן מיוחד שמורה על פרטי מדריגת נה"א שבאותו השבט, שהרי האבן שהוא הנה"ב לא נתהפכה עדיין ליכלל ולהיות כפי מהות נה"א ממש, ויש כאן רק נתינת כח לעבודה דאתכפיא, שהיא אצל כולם בשוה, ולכן היו כל י"ב השבטים על סוג אחד של אבנים²⁰. והטעם שאבני האפוד היו אבני שוהם דוקא, הוא, לפי שהכח שתוכל להיות

17) ראה גם לקו"ש חכ"ג ע' 54.

18) אוה"ת שם ע' איתרסד. ובכ"מ.

19) תו"ח פרשתנו שמה, ג.

20) ראה גם סה"מ תרס"ח ריש ע' קכא:

"כמו בהעלאת הנרות דההמשכה מלמעלה הוא בחי' שמן למאור, והעלאת והתכללות הנרות הוא שבעה נרות .. כמו"כ בבירור נה"ב ההמשכה מלמעלה .. לסייע בהבירור הוא בחי' אור א', וההעלאה היא י"ב מדרי' כו".

12) לקו"ת שם. אוה"ת שם ע' איתרנט. ע' איתרסג"ח. שם (כרך ח') ע' ג"עה. סה"מ תרס"ח ע' קי.

13) לקו"ת שם.

14) ברשימה אחרת, שע"י העבודה בבחי' האפוד באים לעבודה דבחי' החושן, שזהו מה שהחושן הי' מחובר ודבוק אל חשב האפוד באופן שלא יזח החושן מעל האפוד (פרשתנו שם, כח).

15) ראה פרש"י במדבר ב, ב.

16) ראה גם סה"מ תרס"ח ע' קכ.

שליטה וממשלה באופן של אתכפיא צריך להיות נמשך ממקום עליון ביותר, וענין זה מרומז באבני השוהם, כי, שהם אותיות משה²¹, שעל ידו דוקא נמשך הכח לעבודה דאתכפיא. ועוד זאת, שאבן השוהם (כאבני החושן) הוא האבן דיוסף²², והרי מדריגת יוסף היא למעלה ממדריגת השבטים, שנשמתו היא מבחי' יחו"ע דאצילות (משא"כ שאר השבטים הם מבריאה)²³, ומשם נמשך הכח לעבודה דאתכפיא.

ד) **ויש** להוסיף, שעד"ז מצינו גם בענין מלחמת עמלק, כמבואר בדרושי פ' זכור²⁴ שבצאת בני"י ממצרים היתה אצלם העבודה בבחי' אחוריים, שזוהי העבודה דאתכפיא (שזהו מש"נ²⁵ כי ברח העם, מפני שהרע שבנפשות ישראל עדיין הי' בתקפו כו'²⁶, ועבודתם היתה בבחי' אתכפיא בלבד), שלכן הי' עמלק יכול לנגד להם כו'. וזהו שמלחמת עמלק היתה צריכה להיות ע"י אנשי משה דוקא²⁷, כאמור לעיל שהכח לעבודה דאתכפיא צריך להיות נמשך ממקום עליון ביותר כו'.

ה) **ויש** לקשר ענין זה עם המאמר שזה-עתה יצא מגלות לגאולה, ד"ה הוא משה ואהרן²⁸ (וכנראה שהוא מהצ"צ, או שמיסוד עכ"פ על מאמר הצ"צ, כיון שתוכן הדברים נמצא במאמר של הצ"צ באוה"ת²⁹), שבו מבאר מ"ש³⁰ הוא אהרן ומשה אשר אמר הוי' להם הוציאו את בני ישראל מארץ מצרים גו' הם המדברים אל פרעה מלך מצרים להוציא את בני ישראל ממצרים הוא משה ואהרן, דצריך להבין הענין, שאצל להוציא את בני"י כתיב הוא אהרן ומשה (אהרן קודם משה), ואצל דיבורם אל פרעה כתיב הוא משה ואהרן (משה קודם לאהרן). ונקודת הביאור בזה³¹, שכדי להוציא את בני"י מארץ מצרים, דהיינו הוצאת נפש האלקית מבחי' מיצרים וגבולים נכנ"ל שביצי"מ כתיב כי ברח העם, מפני שהרע

ח"א ע' קצב ואילך. תו"ח ויחי רמב, ד ואילך.
 24) ראה תו"א פרשתנו פד, ד. ובכ"מ.
 25) בשלח יד, ה.
 26) תניא פל"א (מ, ב).
 27) ראה תו"א שם פג, ב.
 28) בבוכן 448 (קמב, א). נדפס לאח"ז באוה"ת וארא (כרך ח') ע' ב'תתצד ואילך.
 וראה גם ד"ה הם המדברים גו' — שם ע' ב'תתצט ואילך.
 29) וארא ע' רכה"ט.
 30) וארא ו, כו"ז.
 31) שם ע' ב'תתצח ואילך.

21) י"נ למאו"א א' ס"ד — הובא באוה"ת פרשתנו ס"ע א'תרמו (ושם): "והמכוון י"ל כמ"ש ע"פ שאו את ראש כו' אתה ואהרן . . שכדי להעלות נש"י . . הוא ע"י . . אתה ואהרן, שושבינא דמלכא ושושבינא דמטרוניתא . . והן שתי אבני השהם, הגם שהם אותיות משה, הרי נאמר הוא משה ואהרן וכו'". — ולהעיר מהמבואר לקמן ס"ה).
 22) ראה גם אוה"ת שבהערה הקודמת: "ונודע ע"פ מ"ש ויקח משה את עצמות יוסף עמו".
 23) ראה מאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ה

שבנפשות ישראל עדיין הי' בתקפו כו', רק מגמתם וחפצם היתה לצאת נפשם האלקית מגלות הס"א כו', לזה די הנתינת כח דאהרן להעלאה [כידוע שענינו של אהרן הוא לפעול שיהי' נראה ונגלה אלקות, שזהו שאהרן אותיות נראה (כמבואר בלקו"ת פ' בהעלותך³²), וזוהי הנתינת כח לבנ"י שיהי' אצלם ענין ההעלאה], ואח"כ תהי' ההמשכה ע"י משה, ולכן נאמר הוא אהרן ומשה אשר אמר הוי' להם הוציאו את בני ישראל מארץ מצרים, אהרן תחילה ואח"כ משה. אבל כדי להעלות גם את נפש הבהמית, לזה צריך מדריגה עליונה יותר, והיינו, ע"י משה דוקא, ועז"נ הם המדברים אל פרעה מלך מצרים גו' הוא משה ואהרן, שבנוגע לדיבור לפרעה, שהו"ע שבירת הגסות כו', הנה העיקר הוא משה דוקא, ורק לאח"ז באה פעולת אהרן כו'³³. וענין זה הוא ע"ד האמור לעיל בענין החושן והאפוד שהו"ע בירור נה"ב (דלא כמו העלאת הנרות ששייך לנפש האלקית), שבשביל העבודה דאתכפיא (ענין האפוד) יש צורך בנתינת כח מיוחדת ממשה רבינו (שהם אותיות משה)³⁴.

(34) חסר סיום המאמר (המו"ל).

(32) ל, א. לא, א.

(33) ראה גם אוה"ת שם ס"ע ב'תתק.